

Művészetpedagógusi Különdíjakat adott át a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti Tagozata

A Magyar Művészeti Akadémia fontos feladata a művészettel való személyiség- és közösségfejlesztés, a művészetpedagógia segítése. A Művészetelméleti Tagozat 2016 óta minden évben kifejezi elismerését néhány kiemelkedő művészetpedagógusnak. A díjazandó személyekre az akadémikusok és a tagozathoz tartozó nem akadémikus köztestületi képviselők tesznek javaslatot írásban, szakmai indoklással, majd a tagozat szavazással dönt. 2021. november 30-án, az MMA Irodaházának Rendezvénytermében ismét oklevélátadásra került sor, de mivel a világjárvány miatt az előző évi (2020) díjazottaknak nem rendezhettek ünnepélyes átadást, ezt is most pótolták. A tagozat egy új díjat is létrehozott, így összesen tizenkét kiváló szakember kapott díjat.

Művészetpedagógusi Különdíj, 2020:

Dr. Antal-Lundström Ilona, a zenepedagógia professzora, tudományos kutató, tankönyvíró, szakíró; **Nyitrai Orsolya** képzőművész, múzeumpedagógus; **Solymosi Árpád** és **Virág Csaba** zenetanárok, a Szimfónia program képviselői, a Symphonia Alapfokú Művészeti Iskola pedagógusai.

Művészetpedagógusi Különdíj, 2021:

Dr. Bitó János építész, professor emeritus; **Héja Benedek** zenetanár, karmester, zeneszerző; **Hidasi Zsófia** textilművész, egyetemi oktató, vizuális- és környezetkultúra tanár; **Major Edit** zongoratanár; **Molnár Ágnes** ének-zene tanár, mesteroktató; **Dr. Váradi Judit** zongoraművész, egyetemi docens, tudományos kutató, művészeti menedzser, koncertpedagógus; **Vékás Magdolna** fotóművész, tanár.

„A művészeti értékek közvetítésért – a Művészetelméleti Tagozat Elismerő Oklevele 2021” elnevezésű új díjat **Kis Pintér Imre** kritikus, irodalomtörténész, szerkesztőnek ítelték oda.

Az ünnepélyes átadáson – a tagozatvezető, Dr. Solymosi-Tari Emőke köszöntője után – valamennyi díjazottról laudáció hangzott el a tagozat akadémikusai, Berlász Melinda zenetörténész, Keserü Katalin művészettörténész, Solymosi-Tari Emőke zenetörténész, Tóth Klára filmesztéta, Csernyus Lőrinc építész, Kincses Károly fotómuzeológus, Kulin Ferenc

irodalomtörténész, valamint egyik nem akadémikus köztestületi képviselője, Gróh Gáspár irodalomtörténész részéről. A díjak átadásában a tagozatvezető mellett a tagozat két akadémikusa, Prof. Dr. Kucsera Tamás Gergely, az MMA volt főtitkára, valamint Kulin Ferenc is részt vett. Alább az ünnepségen elhangzott laudációk teljes szövege olvasható.

MMA Művészetelméleti Tagozat – Művészetpedagógusi Különdíj, 2020:

Dr. Antal-Lundström Ilona

a zenepedagógia professzora, tudományos kutató, tankönyvíró, szakíró

Dr. Solymosi-Tari Emőke, Dr. Antal-Lundström Ilona
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Dr. Kucsera Tamás Gergely, Dr. Antal-Lundström Ilona
Fotó: Nyirő Simon / MMA

A Kodály-koncepció alapján történő zenei nevelés egyik zászlóvivője, élharcosa, igazi nagymama: Dr. Antal-Lundström Ilona tudományos kutató, a zenepedagógia professzora. Az utóbbi címmel a Koppenhágai Királyi Zenei Konzervatórium ismerte el tudományos munkásságát 1999-ben.

Hatévizedes kórusvezetői, tanári, egyetemi oktatói és főként tudományos kutatói munkássága a Kodály-koncepció hazai és külföldi megismertetése, valamint e koncepció továbbfejlesztése és tudományos bizonyítása, gyakorlatba való átültetése szempontjából rendkívül jelentős. Gazdag életútjából hadd idézzek fel néhány momentumot.

Itthoni, igen aktív tanári évei után 1989-től Svédországban a pedagógia tárgy egyetemi tanáraként és kutatóként dolgozott. Zenepedagógiai tanulmányokat, könyveket írt, előadásokat és továbbképzéseket tartott. 1997-ben azt az izgalmas témát kutatta, hogy a gyermekkori

esztétikai aktivitásoknak milyen hatásuk van az élet-karrier alakulására. 2001-ben adták ki *A zene ajándéka* című könyvét, amit tankönyvként használnak.

Svédországból való 2009-es hazaköltözése óta is igen aktív, erősíti az ének-zene szakos tanárképzős hallgatókat és a már gyakorló tanárokat a Kodály Zoltán által kialakított nemzetnevelő koncepció hatékony megvalósításában. A már említett *A zene ajándéka* című könyve 2011-ben magyarul is megjelent. Ennek főbb témakörei: „Az esztétika a pedagógia szolgálatában”, valamint „Az élni segítő zene pedagógiája”.

2012-ben a Tiszán inneni Református Egyházkerületben segítette a hátrányos helyzetű régiók gyermekeit és pedagógusait az esélyegyenlőség elérésében. A fejlesztő munka dokumentálására elindult a *Látható hangok kommunikációs fejlesztő program* hatásának kutatása a hátrányos helyzetű térségekben, 8 óvodában és 4 iskolában, több mint 1200 gyermekkel.

A fejlesztés lehetőségeinek elméleti hátterét mutatja be 2016-ban megjelent kötete: *A kiválóság titka – Az esztétika pedagógiai perspektívában*.

Pedagógiai kutatásainak eredményeként, Kodály Zoltán utasításait követve, kidolgozta a képességeket fejlesztő zenepedagógia elméletét és rendszerezett módszerét, valamint kialakította az élet minőségét meghatározó korai befogadó, fejlesztő zenei nevelés szakirányát a zenepedagógiai képzésben. A fejlesztő zenepedagógia taneszköz-rendszere jelentős szemléletváltozást hozhat a 3–12 éves gyermekek zenei nevelésében. A 2021-ben elkészült sorozat könyvei: *A hangok játéka*, *A hangok varázsa*, *A hangok muzsikája* és *A zene titkos nyelve*, a kiegészítő *Munkafüzetek*, *Tanári kézikönyv* és *Tanmenetek* a gyermekek fejlődését biztosító munka végzéséhez adnak szakmai segítséget.

Dr. Antal Ludström Ilona, a Művészetelméleti Tagozat nem akadémikus köztestületi tagja rendkívüli aktivitásáért, elhivatottságáért, a Kodály-koncepció érdekében végzett szolgálataért, jelentős hazai és nemzetközi pedagógiai kutatási eredményeiért kapja a Művészetelméleti Tagozat Művészetpedagógusi Különdíját. Megtisztelő számunkra, hogy ezt átadhatjuk, kifejezve elismerésünket. További kutatásaihoz, publikációihoz, a magyar zeneoktatásért végzett áldozatos munkájához sok erőt, jó egészséget kívánunk. A Tagozat nevében is szeretettel gratulálok.

Solymosi-Tari Emőke

Nyitrai Orsolya

képzőművész, múzeumpedagógus

Keserü Katalin, Nyitrai Orsolya
(háttérben: Solymosi-Tari Emőke)
Fotó: Nyirő Simon / MMA

A kép jobb szélén: Nyitrai Orsolya
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Szerencsés módon Nyitrai Orsolya háromféle képzést is végigtanulmányozott ahhoz, hogy a meglehetősen összetett kortárs művészetnek megfelelő művészeti nevelésben részesíthesse majdani növendékeit. A Magyar Képzőművészeti Egyetem új intermédia szakán végzett, ahol alapvetően – bármilyen anyaggal, eszközzel, technikával – kreativitásra sarkalló képzésben részesült (2000). Részt vett a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Karának rajz- és vizuális kultúra tanár képzésén is (2010–2012), ahol a műalkotás hagyományos módjaival és egyúttal a korunkat jellemző sokféle látványvilágban való eligazodás lehetőségeivel ismerkedhetett meg, a pedagógia és pszichológia mellett. Mindez együtt vált alapjává invenciózus munkájának, melynek keretében gyerekekben és fiatalokban támasztja fel az élethez való alkotó hozzáállás igényét. Egyúttal fel tudja kelteni a fiatalok művészet iránti érzékenységét, felfedi a művészet sokféle összefüggésben megnyilvánuló jelentőségét, fejleszti-bővíti kifejezési készségüket és eszközeiket.

2013-ban, a balatonfüredi Vaszary Galéria munkatársaként, létrehozta a Vaszary Alkotóműhelyet, melynek keretében elsősorban a Galéria és a Jókai Emlékház kiállításaihoz kapcsolódva vezet (tematikus) foglalkozásokat, óvodás korúaktól kezdve minden korosztálynak, alaposan ismerve-megismertetve és „felhasználva” a mindenkori múzeumi kiállítások nyújtotta lehetőségek komplexitását. Emellett – korhatár nélkül – kreativitásra buzdító, csoportos és családi foglalkozásokat tart a városi rendezvényekkel összefüggésben.

Művészeti alkotóközösséget is létrehozott: 2008 óta az egész évben működő Nyitva (Nyitrai Vizuális Alkotóműhely) alapítója és művészeti vezetője, ahol a művészeti szakgimnáziumokba, művészeti egyetemekre, építészeti és formatervező szakokra készít fel fiatalokat (2010 óta közel ötvenet), ezáltal segít észrevenni Balatonfüred városának a vizuális művészetek területén felbukkanó tehetségeit.

A Balatonfüredi Radnóti Miklós Általános Iskola óraadó rajztanára is (2016-tól a mai napig), diákjai számos művészeti versenyen értek el kimagasló eredményeket (2017: Tompa Mihály rajzpályázat, I. helyezés, 2018: Jézus élete – festménykiállítás a reformáció 500. évfordulója alkalmából, I–III. és különdíj, 2019: Vágfalvi Ottó Emlékverseny, Ezüst- és Bronzecset-díj).

Mind a személyisége, mind a munkája – amire Balatonfüred büszke lehet – érdemessé teszi az MMA Művészetelméleti Tagozatának Művészetpedagógusi Különdíjára.

Keserü Katalin

Solymosi Árpád és Virág Csaba

zenetanárok, a Szimfónia program képviselői,
a Symphonia Alapfokú Művészeti Iskola pedagógusai

Solymosi-Tari Emőke, Solymosi Árpád, Virág Csaba
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Solymosi Árpád, Virág Csaba
Fotó: Nyirő Simon / MMA

A művészettel nevelés számos aspektusa közül az MMA által kitüntetett zenetanárok, Solymosi Árpád és Virág Csaba a problémás gyerekekkel való kommunikálás eszközeként használják a hangszeres zenét. Már zeneművészeti főiskolai tanulmányaik alatt több Miskolc környéki iskolában tanítottak, és megtapasztalták, hogy a zene odacsalja az iskolát egyébként nagy ívben

kerülő cigánygyereket is, s ha hangszert is adnak a kezükbe, máris elvarázsolják őket. Nem akármilyen kihívás ez, eleinte szinte reménytelennek tűnik azon a terepen, amelyen immár több mint hét esztendeje a két fiatal tanár elindult. A helyszín, ahonnan a gyerekek többsége kikerül, a közel 4000 lakosú Lyukóbánya, az ország legnagyobb és talán leghátrányosabb helyzetű szegregátuma.

A miskolci Nyitott Ajtó Baptista Általános Iskolában működnek a Symphonia Alapfokú Művészeti Iskola székhely intézményeként. Nagyon szerencsés volt, hogy a szendrői első próbálkozás után alig valamivel, 2014-ben, egy pályázat keretében elindult a Szimfónia Program Borsod és Baranya megyében, több helyszínen, s tanárokat kerestek. A program lebonyolítása 2015-től intézményesített keretek között, a Symphonia Alapfokú Művészeti Iskola feladata. Az iskola ma már országszerte több mint 20 helyszínen 1800 gyermeket nevel, integrál, szocializál a zene eszközével.

A Szimfónia Program, az 1975-ben Venezuelában, José Antonio Abreu zongoraművész által kidolgozott El Sistema módszerén alapul, melyet hazánkban a Kodály-módszerrel ötvözve indított el a Symphonia Alapítvány. Lényege, hogy hangszeres zenetanítással rendszerességre, kitartásra, majd a közös zenéléssel együttműködésre, felelősségvállalásra tanít. Az elképzelés szerint a zenekar a társadalmat képezi le, s aki képes beilleszkedni a zenekarba, az be tud illeszkedni a társadalomba is.

Csaba és Árpád próbálkozását eleinte meglehetősen kételkedéssel figyelték a kollégák, de hamarosan látták, hogy a zenélés és a közös programok, például nyári táborozás hatására az olyan gyerekek, akiknek figyelmét öt percre is nehéz volt lekötni, egyre kitartóbbak, fegyelmezettebbek, társaikkal elfogadóbbak lettek. Ez a munka teljesebb embert igényel, hiszen minden gyermek személyes körülményeit, sorsát is ismerniük kell ahhoz, hogy az elakadásokat, a problémákat kezelni tudják. Olykor a közmű-szolgáltatókkal kell egyeztetniük, ha egy telepen elzárják a vizet. Szeretettel, de határozottan kell bánniuk a nehezen kezelhető gyerekekkel, nem elég az együttérzés, a sajnálkozás.

A *Rézangyalok* című, 2017-ben készült dokumentumfilm bemutatása is segített Solymosi Árpád és Virág Csaba munkájának meg- és elismertetésében. Azóta is sok-sok fellépésük van a gyerekeknek, a legkülönbözőbb helyszíneken. A Duna Intercontinental diplomatabáljától a hátrányos helyzetű falusi iskolákig koncerteznek. Nagyon fontos a szereplés, mert a

gyerekeknek kell a visszacsatolás, az elismerés. A pandémia után különösen vágnak a fellépésekre.

További sok erőt munkájukhoz, elhivatottságukhoz, nagyon örülünk, hogy megismerhettük őket.

Tóth Klára

MMA Művészetelméleti Tagozat – Művészetpedagógusi Különdíj, 2021:

Dr. Bitó János

építész, professor emeritus

Csernyus Lőrinc
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Bal szélén: Dr. Bitó János, mellette Héja Benedek
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Dr. Bitó János, Solymosi-Tari Emőke, Csernyus Lőrinc
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Dr. Bitó János, Solymosi-Tari Emőke
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Bitó János 2002-től a Kotsis Iván Emlékérem tulajdonosa, amit a szakma Flair Play díjaként szoktak jellemezni. Laudálhatom-e, írhatok-e róla bármit is mint egykori tanítvány, mert ha ennek a szerény, visszahúzódó és nagytudású embernek még nem köszönték meg a munkáját elégszer, akkor ezt így szeretném megtenni. A tanítás, az oktatás, a jövő nemzedék fiataljainak

nevelése az egyik legfontosabb feladat vagy hivatás az arra hivatottak számára. Dr. Bitó János az elhivatottak közösségébe tartozik. Nem biztos, hogy gyakorló építész lettem volna az Ő segítségével, tudása nélkül. És biztos nem tanítanék gimnáziumokban építészetet, ha nem a Tanár Úrtól tanultam volna.

Idézetek Bitó Jánostól:

„A tapasztalt mesterre mindig támaszkodni lehet döntési helyzetekben. Azonban a döntési felelősséget másra hárítani hosszú távon nem lehet. Egy jó építészben mindig maradnak kételyek döntéseinek helyességét illetően, akkor is, ha azokat nem mondja ki. Az egyéni lelkiismeret szerepe nem helyettesíthető másoktól átvett vagy általános elfogadott igazságpanelek érvényesítésével. A tanítványaimnak szoktam mondani, hogy ha valamelyikük egyszer úgy érzi, hogy most tökéleteset alkotott, akkor hagyja abba a mesterséget. Az ember készítetéseinek, vágyainak előbbre kell járni, mint a képességeinek, hiszen épp a kettő közötti távolság inspirálja őt egyre jobb alkotásokra. Ha a képességei eléri a fantázia szintjét, akkor nincs tovább fejlődés.”

„Az lenne az oktatás legfőbb célja, hogy mindenki egyfajta mesterségbeli tisztességgel álljon a munkához, hogy mint építész ne kizárólag önmagának állítson emlékművet, hanem iparkodjon megoldani azt a komplex feladatot, ami egy-egy tervezés során felmerül. Jelenleg nagy gond, hogy a fogyasztói társadalom kulturális közegében az innováció értéket mímél. Ha valami újszerű, akkor az már értékesnek is tűnik, vagy annak kiáltják ki, és ez inspirálja az építészeket is a mindenáron való új kitalálására.”

Dr. Bitó János annak a generációnak a képviselője, amit az alábbi nevekkal tudok képviselni és most egy furcsa mondatot olvasok fel Tőlük a saját szerkesztésemben: „Vannak festők, színészek és építészek, és ezek között vannak művészek, akik ízlésbeli iskolázottsága a befogadáson és esztétikán alapulva köti össze az eget a földdel.” (Latinovits Zoltán, Kotsis Iván, Pilinszky János, Makovecz Imre)

Csernyus Lőrinc

Héja Benedek

zenetanár, karmester, zeneszerző

Kulin Ferenc, Héja Benedek
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Solymosi-Tari Emőke, Kulin Ferenc, Héja Benedek
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Okkal vetődhet fel a kérdés: hogy jövök én ahhoz, hogy – filozfként, irodalomtörténészként – egy muzsikusz pályáját értékeljem. Nem azért vállalkoztam erre a szerepre, mintha titokban zenekritikus is lennék, de be kell vallanom, hogy gyermek- és ifjú koromban sokáig kacérkodtam a gondolattal, hogy vagy zongorista, vagy zenetudós leszek. Foglalkoztatott az egyházi zene is: harmóniumon kísértem a zsoltárokat éneklő református gyülekezetünket, később pedig – magyartanárként – diákkórust is szerveztem Nógrád megyében. Egyszóval vonzott az a pálya, amelynek a zenetanár, karmester és zeneszerző díjazottunk már a csúcsára jutott.

Héja Benedek az óbudai Aelia Sabina Alapfokú Művészetoktatási Intézmény oktatója, korrepetitorként és a vonósok karmestereként segíti a növendékeket. Az iskola vonósegyüttesével több alkalommal ért el helyezést országos versenyeken. 2008-ban az intézmény volt növendékeiből megalapította a Budavári Kamarazenekart, amely – Till Ottó (a zeneiskola egykori legendás igazgatója, az Óbudai Kamarazenekar alapítója, Óbuda díszpolgára) szellemében – az amatőrzenélés óbudai hagyományait viszi tovább. Az együttes rendszeres szereplője a fővárosi zenei életnek, koncerteken, istentiszteleteken lép fel. Repertoárja a barokk és klasszikus irodalmon kívül szívesen merít a XX. századi angol zeneszerzők (Vaughan Williams, Warlock, Holst, Britten) műveiből.

Társkarnagya a 2012-ben alakult – a Dobszay László és Szendrei Janka vezette egykori Schola Hungarica utódeként létrejött – Schola Academica kórusnak, illetve a Schola Academica

Zsámbéki Gyerekkarának. A két kórus tevékenysége elsősorban a középkori egyházi zenére fókuszál. 2016-ban CD-felvételt készítettek az esztergomi Bakócz-graduálé zenei anyagából, az esztergomi Bazilika Bakócz-kápolnájában.

Tagja a Capella Theresiana és a Szabad Hangok kórusoknak. Zeneszerzőként főként kórusműveket komponál. *Naked Song* című kompozíciója a 2010-es Zeneakadémiai Zeneszerzőverseny 2. helyezettje, illetve közönségdíjasa.

Kedves Héja Benedek, kérem, fogadja elismerésünk jeléül a kitüntetést!

Kulin Ferenc

Hidasi Zsófia

textilművész, egyetemi oktató, vizuális- és környezetkultúra tanár

Keserü Katalin
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Keserü Katalin, Hidasi Zsófia
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Hidasi Zsófia textilművész – az iparművész akadémiai társunk, Katona-Szabó Erzsébet által 1998-ban létrehozott Gödöllői Iparművészeti Műhelynek dolgozva – 2009 óta tanítja szövésre a főként helybéli, de a környékről és a fővárosból jelentkezőket is, az alapismeretektől kezdve a textiltervezés lehetőségeiig. (2018 óta Hidasi Zsófia a GIM művészeti vezetője, ügyvezetője és fő kurátora, a kortárs szövőműhely és textiltervező műhely művészeti vezetője.) Ezzel a munkájával egy nagy múltú hagyományt tart életben: a 120 éve indult (és az I. világháború után abban a formájában megszűnt) gödöllői művésztelep szövőműhelyéét, mely az európai Arts and Crafts-mozgalom kiemelkedő hazai műhelye volt. Gödöllőn egykor – munka közben – a helybéli gyerekeket és fiatalokat vezették vissza a háziipari szövési technikákhoz, hogy a népművészet ezen ága és a kreativitás ne merüljön feledésbe. Ma – amint a GIM nem üzleti

vállalkozás, hanem a művészetek iránti igény terjesztője – a műhelyben nemcsak tanítás folyik, hanem kortárs kiállítások szervezése is, valamint lehetőséget teremtenek a hivatásos műhelymunka folytatásához.

A Hidasi Zsófia által vezetett szövőműhelyben a tradicionális szövési technikákból kiinduló és azokat újragondoló, kortárs módon alkalmazó technikai tudást és szemléletmódot lehet elsajátítani. A tematikus workshopok egy-egy technikai megoldás, mintaképzési vagy szövetszerkezeti téma köré épülnek. Az asztali szövőszékeken elsősorban alkalmazott textilek készülnek, amelyek különböző funkciókat tölthetnek be. Lehetnek lakástextilek, ruházati textilek, táskaszövetek. A gödöllői szecessziós művésztelep szövőiskolájában is készültek mindennapi használatra szánt textilek: Körösfői-Kriesch Aladárék azt vallották, hogy a művészetnek az élet minden területén jelen kell lennie. Ehhez a gondolathoz kapcsolódik a kortárs szövőműhely tevékenysége, a műhelyben a kézműves értékeket szeretnék átmenteni és megismertetni. 2021-ben a kortárs szövőműhely alkotásait a RUG ART FEST kiállításán mutatták be. Tevékenységük sikerét jelzi, hogy az elmúlt években több mint tíz növendékük nyert felvételt vizuális művészeti egyetemekre, akiket rajzra, szövésre vagy textiltervezésre tanítottak.

Hidasi Zsófia maga is a Gödöllői Iparművészeti Műhely rajz és szövő tanfolyamán kezdett tanulni, majd a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem textiltervező és szövő szakát végezte el, illetve ugyanott a vizuális- és környezetkultúra tanár szakot is. Friss diplomásként művészetpedagógiai foglalkozásokat tartott az Iparművészeti Múzeumban és a Kogart Házban. 2005-ben a Körösfői-Kriesch Aladár Fiatal Művészek Díjában részesült. 2012-ben és 2013-ban elnyerte a Kozma Lajos Kézműves Iparművészeti Ösztöndíjat. 2015-ben a Magyar Művészeti Akadémia alkotói ösztöndíjában részesült. Jelenleg a GIM-házban tekinthető meg a növendékei kiállítása *Florárium* címmel. Az erről szóló beszámoló (mivel az eredményeik kiemelkedőek) megjelent a *Magyar Iparművészet* folyóiratban. Szívből gratulálok az egész tagozat nevében!

Keserü Katalin

Major Edit zongoratanár

Berlász Melinda
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Solymosi-Tari Emőke, Major Edit
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Kulin Ferenc, Major Edit
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Elöl jobbra: Major Edit, balra: Dr. Antal-Lundström Ilona
Fotó: Nyirő Simon / MMA

A művészetek oktatása, különösen a hangszeres zenetanítás minden időben többet és mást jelentett egy közismereti pedagógiai feladat teljesítésénél. A hangszeres zeneoktatás gyakorlata, ha hivatásként művelik, a szakmai felkészültség számos követelményét igényli annak művelőjétől, többek között: a zenepedagógiai szemlélet egyre teljesebbé váló gyarapodását, amely magába foglalja a zeneművészet értékei iránti elkötelezettséget és a zenei-manuális kifejezésmód átadásának sugárzó képességét.

A fent említett szempontok Major Edit zongoratanári munkásságában szembetűnően kirajzolódnak. Szakmai látóköre kiteljesedésében személyes pedagógiai tapasztalatain túl a koncertélet művészi élményei meghatározó szerepet játszottak. Azon kivételes zeneművészek és zenetanárok körébe tartozott és tartozik ma is, akik számára a zenei élmény és a vele egyet jelentő tevékenység a teljesség forrását jelenti. Zene iránti vonzódását történeti, műfaji határok nem szűkítették le. A kivételes színvonalú budapesti hangversenyeknek állandó hallgatója, és magától értődő, hogy művésszé vált tanítványainak fellépéseit az összetartozás

érzékenységgel szüntelenül nyomon követi. Felejthetetlen találkozásunk emlékeként idézem fel, hogy 25 évvel ezelőtt, 1997-ben, Bécsben, a Schubert-bicentenárium alkalmával egy kivételes színvonalú emlékkiállítás megrendítő élményében részesültünk.

Ami Edit elkötelezettségét illeti, ez a vonás szakmai-emberi hűségében, tanítványi, baráti kapcsolataiban és önmaga iránti szellemi igényességében egyaránt megmutatkozik. Erről sokat mondóan tanúskodik az a tény, hogy néhány esztergomi pályakezdő év után, tanári és néhány éves igazgatóhelyettesi munkáját 45 évig egyetlen helyszínen, a XVI. kerületi Rácz Aladár Zeneiskola kötelékében végezte, 2015-ben történt nyugdíjazásáig.

S végül a sugárzó pedagógus-egyéniség nehezen megfogalmazható „titkához” érkeztünk, a tanári útmutatás és a tanítványi befogadás rejtélyes folyamatához. Az öt évtizedes zongoratanári pálya eredményeit most csak két közismert szólóművész tanítvány nevével idézem fel. A napjainkban közismert Berecz Mihályt emlitem, akit elismert zongoraművészként tart számon a hazai és külföldi zeneélet, továbbá Borbély Lászlót, a Zeneakadémia tanárát, aki a kortárs zongorairodalom és kamarazene területén kimagasló művészi sikereket ér el. A külföldön élő, rangos művészi-tanári pályán működő egykori tanítványai közül csupán két nevet említek: Horváth Benedeket, a bázeli Zenekonzervatórium asszisztensét és Giczy Zsuzsát, a Sydney-i Operaház korrepetitorát.

A bámulatot keltő számadatok alapján összesen 16 zongorista növendéke lépett zenei pályára, akik részben szólistaként, részben művésztanárként magyar és külföldi intézményekben dolgoznak. A fenti arány 22-re bővíthető, a zenei pályán működő, más hangszeres előadóművészként és tanárként működő tanítványok számbavételével. A tanári pálya további nézőpontjaként a Major Edit-tanítványok hazai és külföldi zenei versenyeken elért eredményeit mutatjuk be: az utóbbi két évtizedben összesen 35+1 díjat, helyezést értek el országos, illetve nemzetközi versenyen. Ami pedig a zongoraórák művészi-pedagógiai örökségét illeti, ezt a már beépült „kincset” az egykori tanítványok fogják továbbadni a jövő nemzedékeinek.

A fenti gondolatok és eredmények tanúsága szerint Major Edit zongoratanári életpályája olyan meghatározó teljesítményt képvisel a magyar zeneoktatás utóbbi fél évszázadában, amely az új művésznemzedék arányát és művészi színvonalát tekintve messze túlszárnyalja egyetlen hivatott zongorapedagógus-személyiség eredményességének eszmei határát.

Berlász Melinda

Molnár Ágnes

ének-zene tanár, mesteroktató

Molnár Ágnes, Kulin Ferenc
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Molnár Ágnes
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Amikor egy debreceni művészeti nevelési konferencián alkalmam volt hallani Molnár Ágnes előadását, egyik ámulatból a másikba estem. Arról beszélt, hogy az ének-zeneórákon milyen ötleteket vet be, hogy tanórái egyrészt hatékonyabbak, másrészt élvezetesebbek legyenek. Lelkesedésem akkor hágott a tetőpontjára, amikor annak rendszerét vetítette ki, hogy lego-elemekkel hogyan tanítja meg a különféle ritmikai képleteket, ütemfajtaikat. És tényleg: a legodarabkák és a ritmusértékek logikai rendszere könnyedén összhangba hozhatók egymással. Hogy ez eddig senkinek sem jutott eszébe... – morfondíroztam.

Pedig ez Molnár Ágnestől csak egy ötlet a sok közül. Ha a gyerek nem intonál tisztán (márpedig nem), Ágnes azt kéri, hogy dugja be a fél fülét, így a nebuló elkezd hallani saját magát, és tisztábban énekel. A dalok begyakorlása nála nem valami unalmas ismételtetés, hanem vicces játék: a dal motívumonkénti továbbadásával és a hibázók némi kis tornagyakorlattal való idézőjeles büntetésével jó móka kerekedik. Ott van aztán a karmesteresdi (amikor az egyik diák irányítja a csoportokat), a dalpárbaj, a kánonpárbaj, a dallamhangok szétosztása a csoportok között, a ritmuspárbaj, vagy éppen a ritmusposta (amikor becsukott szemmel kézszorítgatással, vagy egymás vállán ütögetve adják tovább a ritmust). Molnár Ágnes is tisztában van azzal, hogy a gyerekeket nehéz elvonni a mobiltelefonjuktól, de ő ravaszul kihasználja ezt. Bekapcsolja a mobilon elérhető applikációkat a ritmusok, a kottázás tanításába, a hangközök, hangsorok begyakoroltatásába, az előjegyzések megjegyeztetésébe. Azzal is tud változatosságot teremteni, hogy a gyerekekkel egy-egy dallamot üvegekbe való belefújással szólaltat meg. Egy gyerek – egy üveg, szóval ahhoz, hogy megszólaljon a dallam, együtt kell

működni. Mindezzel nemcsak azt éri el, hogy diákjai jobban énekelnek, ügyesebben tapsolják vissza a ritmust, pontosabban kottáznak, hanem a transzferhatáson keresztül azt is, hogy a gyerekek számos képessége gyorsabban fejlődik. Minden másra is jobban tudnak koncentrálni, egymásra is jobban figyelnek, türelmesebbekké válnak.

Molnár Ágnes nemcsak kreatív, de igen hűséges is. 1987 óta tanít ugyanott: a Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnáziumban. Foglalkozik tanár-, és tanító szakos hallgatók gyakorlati képzésével is, illetve óraadó az egyetemen.

További munkájához még sok-sok hasonlóan ragyogó ötletet kívánok, valamint azt, hogy óráin sok-sok kisgyerek kacagjon boldogan, még sok éven át. Szeretettel gratulálok.

Solymosi-Tari Emőke

Dr. Váradi Judit

zongoraművész, egyetemi docens, tudományos kutató, művészeti menedzser,
koncertpedagógus

Dr. Solymosi-Tari Emőke, Dr. Váradi Judit
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Dr. Váradi Judit, Solymosi Árpád
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Kevés olyan sokoldalú és elhivatott zenei szakembert ismerek, mint Váradi Judit. Ő igazi példa arra, hogy az előadóművészeti, oktatási, kutatási, menedzseri, művészetpedagógiai, ismeretterjesztői és zenei közéleti tevékenység párhuzamosan is végezhető, még hozzá a legmagasabb színvonalon. Hogyan van ennyi mindenre ideje, energiája... – rejtély. A titok – a tehetsége, felkészültsége mellett – nyilván főként a hite, az abban való meggyőződése, hogy mindez fontos, és hogy mindezzel sok embernek, köztük sok gyereknek ad örömet.

És most lássunk néhány tényt. Dr. Váradi Judit zongoraművész, a Debreceni Egyetem Művészeti Karának egyetemi docense, a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem óraadó tanára. Amellett, hogy koncertezik, hogy kórusok zongorakísérőjeként is számos országban lépett fel, hogy kortárs művek bemutatásában, televízió és rádiófelvételeken vett részt, és már 2 CD-je is megjelent, országos és nemzetközi konferenciák előadója, publikációi magyar és angol nyelven jelennek meg, több kiadvány szerkesztője.

2000 óta a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kar és A Jövő Művészetéért Alapítvány művészeti menedzsere. Megalapította a Nagyerdei Ősz Művészeti Napokat, a Konzervatóriumi Esték hangversenysorozatát, a Hang-Játék-Zene ismeretterjesztő élménykoncerteket, a Vasárnapi muzsika hangversenyeit, az egyetemistáknak szóló Lélekmelengető alkalmakat. 2007-től az Ifjú Zeneművészek Nemzetközi Nyári Akadémiája és a Kodály Zoltán Ifjúsági Világzenekar szervezője és művésztanára, 2013-tól művészeti igazgatója.

Kutatási témája a közönségnevelés, a koncertpedagógia. 2017 óta évente szervez zenepedagógiai konferenciát Debrecenben. Tudományos tevékenységének egyik legújabb eredménye a 2020-ban, az Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézeténél megjelent, közel 200 oldalas hiánypótló kötet: *Művészeti körkép. Kutatás a művészeti nevelés helyzetéről és lehetőségeiről, a tanórai és tanórán kívüli művészeti tevékenységről és rendezvényekről*. A Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskolájának művészetpedagógiai kutatócsoportja Dr. Váradi Judit vezetésével végezte azt az alapkutatást, amely az ország legfiatalabb korösszetételű népességű régiójában, vagyis Jász-Nagykun-Szolnok, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, több mint 2000 diák, szülő, közel 150 művészeti tárgyat tanító pedagógus, továbbá intézményvezetők és kulturális szolgáltatók válaszait elemezte.

Csak a 2021-ben kapott kitüntetéseit sorolom: Magyar Arany Érdemkereszt, Berettyóújfalu város díszpolgári címe, október 23-án pedig Debrecen Város Csokonai-díja.

További sokoldalú munkájához a Művészetelméleti Tagozat nevében is sok erőt, örömet kívánok.

Solymosi-Tari Emőke

Vékás Magdolna

fotóművész, tanár

Kincses Károly, Vékás Magdolna
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Kulin Ferenc, Vékás Magdolna
Fotó: Nyirő Simon / MMA

Kis túlzással mondhatjuk, hogy régebben ismerem Vékás Magdit, mint amennyi most itt többek életkora... Még a múlt évezredből. Mi következik ebből? Hogy ennyi idő alatt már szinte mindent elmondtam a szemébe, a háta mögött pedig másoknak, tehát biztos lesznek olyanok, akiknek a könyökén jövök ki.

Az 1998 decemberében az Alternatív Közgazdasági Gimnáziumban rendezett kiállítás megnyitóján Gera Mihály a következő szavakkal vezette be a tárlatát: „A Vékás-birodalom a valóság elemeiből épített, varázslatos hangulatot árasztó, öntörvényű világ, ahol csend van, nyugalom, derű, jó kedély, kiegyensúlyozottság, amit Vékás Magdolna úgy alkotott lényéből fakadó természetes egyszerűséggel, miként a régi mesterek, pontos, alapos és céltudatos munkával, gondosan ügyelve arányokra, részletekre.”

Sokféle kitérő után állt rá a kijelölt geostacionárius pályára, amin azóta is halad. 1977-től 10 éven át dolgozott a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum fotósaként, ő hozta létre és szerelte fel a múzeum fotólaborját. Aztán a szabadúszó fotográfusok többségének kijutó szűkös ellátmányból élt majd' másfél évtizeden keresztül, mígnem rálelt a neki legjobban fekvő elfoglaltságra, fotós művésztanár lett, ahol a vele született kedvességét, nagymamás törődését (mennyi pogácsát sütött a kedvemért az évtizedek alatt, hány pohár igazán jó teát tett elém a Dunára néző lakásuk kisasztalára...) és alapos szakmai tudását oszthatja meg az arra rászoruló fiatalokkal. Isten is erre teremtette. S miközben tanított az Alternatív Közgazdasági Gimnáziumban, a Szellemkép Szabadiskolában, az ASA Stúdióban, a Digivision Műhelyben, a Mai Manó workshopjain, a Magyar Képzőművészeti Egyetemen, s 1997-től a THÉBA

Művészeti Szakközépiskolában, azonközben volt és van ideje, energiája, nyugalma a laborjában órák hosszat pepecselni.

Vékás 1956-ban született, tehát 65 éves. Az általa leggyakrabban használt eljárás 175 éves. A témái pedig szinte örökidőktől létezők. Kíváncsi vagyok, beválik-e jóslatom: a 88 éves Vékás nagymama a 199 éves eljárással képezi le kertjének bokrait, fáit, amiből egy újabb kiállítása nyílik majd 2044-ben. És tanít is persze... De hol leszünk mi már addigra?

Kincses Károly

„A művészeti értékek közvetítésért – a Művészetelméleti Tagozat Elismerő Oklevele 2021” elnevezésű díjat kapta:

Kis Pintér Imre

kritikus, irodalomtörténész, szerkesztő

Dr. Kucsera Tamás Gergelytől és Gróh Gáspártól Kis Pintér Imre egyik leánya veszi át a díjat

Fotó: Nyirő Simon / MMA

Kis Pintér Imre kritikus, irodalomtörténész, szerkesztő az idén (2021) volt nyolcvan éves. Kritikusként elsősorban nemzedéke alkotóinak életművét vizsgálta. Határozott értékrendje, éles szeme, világos fogalmazása azonnal a kortársi kritika élvonalába emelte. Feltűnő volt

nyitottsága: semmi sem kerülte el figyelmét, ami érték. De – nem törődve személyi érzékenységekkel – a gyöngeségeket is szóvá tette. Nagy veszteség, hogy a későbbiekben összeférhetetlennek tartotta szerkesztői munkájával a kritikaírást, mert korábbi munkái máig kihagyhatatlanok az általa figyelemre méltatott alkotók recepció-történetéből.

Irodalomtörténészként nem avuló monográfiát írt Füst Milánról. Nem ritka eset, hogy egy monográfus gondolkodására meghatározó szerepet gyakorol kutatásai tárgya: Kis Pintér Imréről is elmondható ez. Füst Milán, saját meghatározása és a róla született könyv címe szerint „a semmi hőse”, a *Nyugat* első, legnagyobb nemzedékének körében otthonra talált, de megőrizte különállását. Kis Pintér Imre is ilyen elkötelezetten szuverén személyiség.

Amikor először találkoztam vele személyesen, az 1989 őszén induló, hetente megjelenő *Magyar Napló* főszerkesztő-helyettese volt. Ez a lap a már akkor legendává vált *Mozgó Világ* törekvéseit folytatta. A sokféle ízlést, érték-preferenciát, gondolkodásmódot képviselő alkotók együtt jelentek meg hasábjain. Kivételes pillanat volt ez, amikor minden szellemi és irodalmi áramlat egy irányba mutatott. Hasonlóra csak a reformkor és 1956 adott példát.

Ez a kegyelmi időszak alig néhány hónapig tartott, de a minden értéket befogadó sokszínűség eszménye megmaradt. Kis Pintér Imre ezt őrizte és szolgálta a továbbiakban is, már a *Kortárs* főszerkesztőjeként. Tudta, hogyne tudta volna, hogy a pártpolitikához igazodó irodalmi táborok visszafordíthatatlanul szembekerültek. Mégis úgy gondolta: talán van annyi belátás a magyar irodalom józanabb alkotóiban, hogy legalább műveik párbeszédét megengedjék.

Az örök példakép *Nyugat*ban ez még lehetséges volt – és a *Kortárs* szegről-végről mégiscsak a *Nyugat* leszármazottja. Halovány volt a remény, és – bár Kis Pintér Imrét aligha lepte meg – mégis fájdalmas volt, hogy az irodalmi élet feladta a politika fölé emelkedés eszményét. Így meg kellett tapasztalnia: korábbi irodalmi barátainak egyik fele elfordult lapjától.

Így pedig, a *Kortárs* történetének leghosszabb ideig működő főszerkesztőjeként, nem tehetett mást, mint tudomásul vette a kialakult helyzetet. Amiből nem engedett: a minőség eszménye. Ennek képviselőjeként tudta megőrizni a folyóirat tekintélyét akkor is, amikor erre egyre kevesebb esély kínálkozott.

Mind nehezebb feltételek között is fáradhatatlanul szolgálta az alkotókat, és velük az olvasókat is: ízlést formált, mértéket teremtett. Ezt szeretné az MMA Művészetelméleti Tagozata most elismerni. Köszönet hosszú évtizedek kiemelkedő munkájáért!

Gróh Gáspár

A 2020–2021-es díjátadó ünnepségről itt jelent meg tudósítás az MMA honlapján:

<https://www.mma-tv.hu/web/site/muveszeti-hirek/-/event/10180/elismeresek-muveszetpedagogusoknak>

Fotók: Nyirő Simon / MMA

A korábbi, 2019-es díjátadás laudációi itt olvashatók a *Parlandó*-ban:

<http://www.parlando.hu/2020/2020-5/Oklevelek.pdf>

Szerkesztette: Solymosi-Tari Emőke